

1. Inleiding

In de vergadering van de Commissie Bestuur van 17 juni 2021 is de geactualiseerde nota Verbonden partijen besproken. Onderdeel van de bespreking van de nota Verbonden partijen was agendapunt 5.5 Statuten Spaarnelanden. Naar aanleiding van vragen van meerdere fracties op schrift of mondeling, heeft wethouder Roduner toegezegd om de wijziging van de statuten van Spaarnelanden (per 1 januari 2018) wat betreft de doelformulering nader te onderbouwen en na het zomerreces aan de raad aan te bieden gelijk aan de eerdere aanbeveling van de Rekenkamercommissie: *“De RKC beveelt aan dat het college de statutenwijziging met betrekking tot de doelen van de N.V. alsnog onderbouwt zodat de raad alsnog in staat wordt gesteld wensen en bedenkingen kenbaar te maken. Hierbij zou de raad een standpunt moeten innemen over de gewenste strategische ontwikkeling van Spaarnelanden.”*

2. Voorstel aan de raad

Het college stelt de raad voor:

1. kennis te nemen van de onderbouwing van de wijzigingen in de statuten Spaarnelanden aangaande de doelformulering, zoals van kracht per 1 januari 2018;
2. zijn wensen en bedenkingen kenbaar te maken met betrekking tot deze onderbouwing.

3. Beoogd resultaat

De raad in de gelegenheid te stellen wensen en bedenkingen kenbaar te maken met betrekking tot de nadere onderbouwing van de per 1 januari 2018 gewijzigde doelformulering in de statuten van Spaarnelanden.

4. Argumenten

Statutenwijziging Spaarnelanden per 1 januari 2018 in verband met toetreden Zandvoort als aandeelhouder

Per 1 januari 2018 zijn de statuten van Spaarnelanden N.V. gewijzigd met het oog op de invlechting van de gemeente Zandvoort als aandeelhouder van Spaarnelanden. Wat betreft deze statutenwijziging zijn de volgende relevante onderdelen die aan de invlechting raken geïdentificeerd:

- verdeling zeggenschap over organen: bestuur, aandeelhouders en toezichthouders;
- benoeming van bestuur en RvC;
- besluitvorming: bij welke meerderheid worden bepaalde besluiten genomen;
- strategische besluiten onderworpen aan aandeelhoudersgoedkeuring ook in verband met ‘quasi in house structuur’-vereisten;
- recht op informatie van aandeelhouders en eventuele bevoegdheid om instructies te geven.

Actualisering van doelomschrijving

Het wijzigen van de statuten c.a. is in de tijd begeleid door onze stadsadvocaat Pels Rijcken. De stadsadvocaat heeft in september 2017 in dat kader ook gevraagd of de doelomschrijving in de

statuten gelet op de diensten van Spaarnelanden, nog compleet en actueel was. Allereerst is de doelformulering aangepast aan de gegroeide praktijk van Spaarnelanden en dus ziet deze op bestaande diensten van Spaarnelanden. Daarnaast is de doelformulering geactualiseerd met het oog op de verwachte praktijk op basis van afspraken met de gemeente Haarlem als aandeelhouder. De gehele opsomming van werkzaamheden in de statuten omvat daardoor diensten die reeds werden uitgevoerd en diensten die in ontwikkeling waren.

De bespreking van de statuten van Spaarnelanden in de commissie Bestuur van 17 juni 2021 richtte zich met name op de wijziging van de doelformulering. Alle overige wijzigingen in de statuten komen voort uit de invlechting van de gemeente Zandvoort als aandeelhouder, hetgeen zojuist ook onderbouwd is door de volgorde waarin de wijzigingen tot stand zijn gekomen.

In de tijd is geen zogenoemde 'was-wordt' lijst gemaakt. Gelet op de gerichtheid van de commissie Bestuur is daarom met name gekeken naar een was-wordt lijst van de wijzigingen in doelformulering. Deze wijzigingen zijn door de RKC in de tijd in bijlage 3 van het onderzoeksrapport 'Afstand èn Invloed; Onderzoek Governance Spaarnelanden' inzichtelijk gepresenteerd en als bijlage 1 bij deze nota gevoegd.

De geel gearceerde wijzigingen van de doelformuleringen Spaarnelanden vallen uiteen in twee categorieën.

Categorie 1: aanpassingen van de doelformuleringen als gevolg van een actualisatie van de gegroeide praktijk van opdrachten van de gemeente Haarlem en Spaarnelanden: het beheren van wagen- en materiaalpark (als bijvoorbeeld voor de VRK), het (op afstand) toezicht houden op, beheren en bedienen van onroerende en roerende goederen (vb het beheren van parkeergarages) en het beheren, exploiteren en verhuren van onroerende en roerende goederen (vb Nova-college in kader van samenwerking leer-werkactiviteiten).

Categorie 2: aanpassing op basis van de verwachte praktijk: het verlenen van transport- en vervoersdiensten (vb. social enterprise iZoof elektrische taxi dienstverlening).

Onderbouwing zoals opgenomen in collegereactie in het rapport Afstand èn Invloed; Onderzoek Governance Spaarnelanden (januari 2020)

Naast bovenstaande specifieke aanpassingen heeft het college in haar bestuurlijke reactie op het onderzoeksrapport van de RKC een uitgebreidere reactie opgenomen waarin de algemene bestuurlijke context wordt geschetst:

“Het College staat wel achter deze statutenwijziging aangaande de doelomschrijving en deelt hierbij graag alsnog de onderbouwing voor de wijziging. Naast de afvalinzamelings, reinigings- en beheertaken worden in de huidige statuten ook genoemd: "in het algemeen, het verrichten van diensten die voorzien in de behartiging van een openbaar belang". Een ruimere doelomschrijving is in statuten gebruikelijk (p.16, feitenrapportage) en past bij de veranderopgave van Spaarnelanden. De

oorsprong van de noodzaak van de veranderopgave en gevraagd innovatief vermogen van Spaarnelanden komt voort uit een veranderende vraag vanuit de gemeente.

Eind 2014 heeft de Christenunie de motie "niet meer eeuwigdurend contract Spaarnelanden" ingediend. Onderdeel van deze motie is herijking van de strategische positie van de gemeente t.o.v. Spaarnelanden. De in de raadscommissie Bestuur besproken Eeuwigdurend contract? - Position Paper Herijking Spaarnelanden geeft inzicht in en onderbouwing van die strategische positie (BBV 2016/62220).

"Spaarnelanden is ooit ontstaan door de verzelfstandiging en samenvoeging van enkele gemeentelijke afdelingen. De werkwijze van die voormalige afdelingen is bij de verzelfstandiging niet veranderd; (...) jaren later, is de vraag vanuit de gemeente sterk veranderd. De gemeente werkt inmiddels in regie en verwacht in Spaarnelanden een intelligente, meedenkende partner te vinden die trends en ontwikkelingen op hun vakgebied kan accommoderen. De veranderde opstelling van de gemeente betekent dat er binnen Spaarnelanden een grote slag gemaakt moe[s]t worden". (BBV 2016/62220).

Een van de hoofdconclusies uit dit rapport en het hierop volgende stappenplan governance Spaarnelanden (BBV 2016/459954) is als volgt: voor de gemeente is het van belang dat Spaarnelanden een gezond, renderend bedrijf is. Innovatie wordt als noodzakelijk gezien voor de groei, ontwikkeling en toekomst van het bedrijf. In het rapport valt te lezen:

"Dit vraagt niet alleen een andere manier van aansturing en inzet van personeel, maar ook van verslaglegging en rapportage naar de gemeente. Deze veranderingen zijn voor Spaarnelanden bovendien aanleiding geweest om opnieuw na te denken over het organiseren van werk en de vormgeving van de eigen organisatie. (...) Er is een trend zichtbaar die ruimte maakt voor kleinere spelers in de markt en waarbij kennis, lokale binding, politieke sensitiviteit en innovatiekracht factoren van belang zijn. Dat zijn de zaken die van Spaarnelanden worden gevraagd de komende tijd. (...) Spaarnelanden is actief op het gebied van duurzaamheid en participatie van bewoners. Daar waar mogelijk worden projecten samen met bewoners en ondernemers opgepakt. Hieruit blijkt de betrokkenheid bij de omgeving die kenmerkend is voor maatschappelijk ondernemen." (BBV 2016/62220).

Om dit te bewerkstelligen is er door de Gemeente Haarlem veranderend en vernieuwend vermogen gevraagd van Spaarnelanden om een gezond bedrijf neer te zetten dat maatschappelijke toegevoegde waarde levert en zo bijdraagt aan publieke waarden - hier is gevolg aangegeven middels o.a. een noodzakelijke reorganisatie, een nieuwe inrichting van de financiële administratie en een nieuw ICT landschap (2015 -2017). In de jaarverslagen n.a.v. de jaarrekening is dit als volgt gedeut:

"De maatregelen passen bij een organisatie die op koers ligt om gezond bedrijf neer te zetten (reorganisatie goed en stevig ingezet, cultuur van transparantie ingezet en afgedwongen, afspraken met aandeelhouder kwalitatief goed nagekomen)." Bron: Jaarrekening 2015 (BBV 2016/289858)

"Aandeelhouder geeft ruimte om modern en krachtig bestuurd bedrijf neer te zetten dat maatschappelijke toegevoegde waarde levert en zo bijdraagt aan publieke waarden." Bron: Jaarrekening 2016 (BBV 2017/320285)

Daarnaast heeft de aandeelhouder in dit kader Spaarnelanden concreet gevraagd om met voorstellen te komen om het ziekteverzuim¹ binnen de organisatie en achterliggende problematiek terug te dringen, anders dan via gebaande wegen als sociaal medische begeleiding. Daarop heeft Spaarnelanden iZoof Public Drive opgericht, een innovatieve Social Enterprise. De mensen die hier werken hebben een afstand tot de arbeidsmarkt of integreren uit hoofde van ziekte of duurzaam personeelsbeleid, terwijl ook bewoners en ondernemers (inclusiviteit) sterk betrokken zijn bij de organisatie.

Het college is van mening dat de recente statutenwijziging met ruimere doelomschrijving in lijn ligt met de eerdere dialoog tussen college en raad aangaande de doelomschrijving en organisatiecontext van Spaarnelanden. Bovendien passen de gewijzigde statuten bij de veranderopgave van Spaarnelanden en bieden zij de gewenste ruimte om een gezond bedrijf neer te zetten dat maatschappelijke toegevoegde waarde levert."

5. Risico's en kanttekeningen

N.v.t.

6. Uitvoering

Na besluitvorming wordt het raadsbesluit gepubliceerd op de website.

7. Bijlagen

1. Bijlage 3 Doelformulering Statuten Spaarnelanden uit het rapport 'Afstand èn Invloed; Onderzoek Governance Spaarnelanden; 29 januari 2020
2. Statuten Spaarnelanden gepasseerd 31 december 2017
<https://gemeentebestuur.haarlem.nl/bestuurlijke-stukken/20210293190-Statutenwijziging-Spaarnelanden-N-V-d-d-14-december-2017.pdf>

¹ 1 Spaarnelanden heeft een personeelsbestand waarvan bijna 25% in de leeftijd van 56 tot 65 jaar. Deze categorie kent een hoog ziekteverzuim of heeft als kenmerk dat mensen geen fysiek zwaar uitvoerend werk meer kunnen verrichten.